

**ОДГОВОРИ КРИВИЧНОГ ОДЕЉЕЊА ВРХОВНОГ КАСАЦИОНОГ СУДА
НА СПОРНА ПРАВНА ПИТАЊА ПРЕКРШАЈНОГ АПЕЛАЦИОНОГ СУДА
СА СЕДНИЦЕ ОДРЖАНЕ 28.11.2016. ГОДИНЕ**

1. Питање од 27.05.2016. године: **Поступање прекршајног суда по захтевима за покретање прекршајног поступка због прекршаја који су обухваћени решењем јавног тужиоца из члана 283. став 3. ЗКП (одлагање кривичног гоњења).**

Правилан је став са седнице свих судија Прекршајног апелационог суда, чија је суштина да окривљени у прекршајном поступку у таквој ситуацији не треба да буде осуђен, са разлога правне сигурности грађана, односно да би вођење прекршајног поступка против исте противправне радње значило неку врсту двоструке кажњивости.

Наиме, поштовање начела *ne bis in idem* је сада са новим Законом о прекршајима на потпунији начин формулисано у уводном члану 8. Закона, којим се искључује могућност накнадног вођења прекршајног поступка после кривичног, односно поступка за привредни преступ, а у доцнијим процесним одредбама предвиђена је обавеза надлежних органа да обавесте јавног тужиоца како би на време, код казних деликата са сличним обележјима који се могу истом учиниоцу ставити на терет, одлучио хоће ли према учиниоцу покренути прекршајни, кривични поступак или поступак за привредни преступ.

Заштита од дуплирања поступка прописана је чланом 34. став 4. Устава РС.

Даље код овог питања очито је проблем тумачења појма „правноснажне осуде“. Ваља подсетити на аутономно конвенцијско значење израза „оптужба“, „кривични поступак“, као и „правноснажно“ које је заузето у многим одлукама Европског суда за људска права, а које је шире од језичког тумачења тих израза у нашем правном систему (*V. Gradinger protiv Austrije*). Такође, у предмету *Sergey Zolotukhin* против Русије при тумачењу да ли је дошло до дуплирања поступка (*bis*) и да ли је постојала „правноснажна“ одлука дат је стандард да члан 4. Протокола број 7 није ограничен на право да се два пута не буде кажњен него се протеже и на право да се два пута не буде казнено гоњен и да се два пута некоме не суди, те да се члан 4. Протокола број 7, примењује чак и кад је појединац био само кривично гоњен у поступку који није довео до његове осуде. Члан 4. Протокола број 7 садржи три засебна јемства и прописује да нико не сме бити поново подложен прогону, суђен, или кажњен за исто дело.

Решење јавног тужиоца донето на основу члана 283. став 3. ЗКП о одбачају кривичне пријаве под условом да осумњичени у року изврши обавезе из овог члана се може сматрати као *res iudicata*.

Европски суд за људска права је у одлукама *Husein Gozutok i Klaus Brugge C-187/01 i C-385/01* поставио стандард да у случајевима када је реч о поступцима државних тужилаштава коју одустају од даљег кривичног прогона након што окривљени испуни одређене, од истог му тужилаштва понуђене обавезе, у којим поступцима не учествује суд, нити се такви поступци завршавају судском одлуком већ одустанком тужиоца од даљег кривичног гоњења, се има сматрати правноснажним окончањем поступка, са аргументацијом да одлуку у тим поступцима доноси тело власти које према одредбама националног кривичног права чини део састава казног правосуђа.

2. Питање од 08.07.2016. године: **Како поступати у примени члана 62. Закона о прекршајима, везано за изрицање санкције услед кршења забране приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја током трајања мере или оствари контакт са оштећеним на недозвољени начин или у недозвољено време.**

Забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја из члана 61. Закона о прекршајима, у систему прекршајних санкција представља заштитну меру која је као врста санкције предвиђена чланом 52. став 1. тачка 8. овог Закона. У ставу 2. наведене законске одребе прописано је да се ова заштитна мера може изрећи под условима прописаним овим Законом и кад није предвиђена прописом којим је одређен прекршај.

Одредбом члана 310. Закона о прекршајима предвиђена је сходна примена Закона о извршењу кривичних санкција, за већину прекршајних санкција па и за заштине мере.

У осмој глави везано за извршење заштитних мера изречених за прекршај Закона о извршењу кривичних санкција прописана је сходна примена одредаба о извршењу мера безбедности изречених за кривично дело. Међутим, ЗИКС уређује извршење следећих мера безбедности: обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи, обавезно психијатријско лечење на слободи, обавезно лечење наркомана и алкохоличара, забрану вршења позива, делатности и дужности, забрану управљања моторним возилима, одузимање предмета, протеривање странаца из земље и јавно објављивање пресуде, али не уређује начин извршења забране приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја односно начин извршења било какве врсте забране приступа.

Стога одредбу члана 62. Закона о прекршајима о кршењу забране приступа оштећеном објектима или месту извршења прекршаја, треба тумачити тако да су њоме фактички прописани услови замене ове прекршајне санкције за другу прекршајну санкцију који су дефинисани као: 1. приступ оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја током трајања мере и 2. остваривање контакта са оштећеним на недозвољени начин или у недозвољено време, а затим оквир за изрицање друге санкције, а то је пропис којим је предвиђен прекршај за који је изречена ова заштитна мера. Фактички ова законска одредба прописује начин извршења изречене заштитне мере забране приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја (ако дође до њеног непоштовања), путем накнадног изрицања друге прекршајне санкције чија врста и границе су дефинисане у пропису којим је предвиђен прекршај за који је ова забрана била изречена.

Стога није правилно тумачење да се одредбом члана 62. Закона о прекршајима у ствари предвиђа да законодавац у пропису којим је предвиђен прекршај – материјалном закону (нпр. Закон о јавном реду и миру) мора прописати санкцију због кршења забране приласка оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја.

3. Питање од 02.11.2016. године: **Да ли прекршајни налог, да би се сматрао захтевом за судско одлучивање, мора потписати искључиво окривљени или тај налог за окривљеног тј. уместо њега, а по уредно издатом пуномоћју, може потписати бранилац окривљеног? (да ли одредбе члана 174. Закона о прекршајима искључују примену одредби члана 119. Закона о прекршајима).**

Одредбе члана 174. Закона о прекршајима не искључују примену одредаба члана 119. Закона о прекршајима који у ставу 3. прописује да је бранилац

овлашћен да у корист окривљеног предузима све радње које може предузети окривљени.

Иако лице против којег је издат прекршајни налог, стиче својство окривљеног у прекршајном поступку тек након достављања захтева за судско одлучивање надлежном суду (174. став 2), у ставу 1. ове законске одредбе се нигде не прописује да такав захтев мора бити потписан лично од окривљеног, већ да захтев о судском одлучивању то лице може доставити лично или путем поште. Тиме се прекршајни налог претвара у захтев за судско одлучивање. Треба имати у виду одредбе члана 170. о садржини прекршајног налога који у ставу 1. тачка 13. прописује само место за потпис лица против кога је издат прекршајни налог, а пошто је одредбама члана 172. о достављању прекршајног налога прописано да се достављање прекршајног налога извршава и путем поште или доставне службе овлашћеног органа, у складу са одредбама о достављању у складу са законом који уређује општи управни поступак (члан 8. Закона о изменама и допунама Закона о прекршајима „Службени гласник РС“ бр. 13 од 19.02.2016. године), што значи да се ни тада не захтева лично потписивање. Дакле у сваком случају бранилац може, а по уредно издатом пуномоћју потписати прекршајни налог уместо окривљеног.

4. Питање од 02.11.2016. године: Када је окривљен првостепеном пресудом ослобођен одговорности за прекршај, па по жалби подносиоца захтева таква одлука буде преиначена и Прекршајни апелациони суд окривљеног огласи одговорним, да ли се окривљеном на такву одлуку мора дати право жалбе?

У вези овог питања одговор би био да је са Законом о изменама и допунама Закона о прекршајима („Службени гласник РС“ бр. 13 од 19.02.2016. године) уведена могућност изјављивања жалбе против пресуде другостепог суда и у прекршајни поступак увођењем члана 154а са називом „Одлучивање другостепеног суда“ који гласи:

„Веће другостепеног суда ће само пресудити ако је у истом предмету првостена одлука већ једанпут укидана.

Веће другостепеног суда одлучује да ли ће одржати претрес.

Ако веће одлучи да одржи претрес, судија известилац је председник већа.

Окривљени може, у року од осам дана од дана достављања пресуде, изјавити жалбу против пресуде другостепеног суда из става 1. овог члана, ако су по жалби подносиоца захтева ослобађајућа пресуда или решење о обустави поступка преиначени у осуђујућу пресуду.

О жалби окривљеног против одлуке већа другостепеног суда одлучује друго веће тог суда“.

Са овом новом законском одредбом тростепеност одлучивања постаје изузетак у односу на прописану двостепеност прекршајног поступка у члану 95. Закона о прекршајима, и то само онда, када је до осуде дошло након изјављивања жалбе на првостепену ослобађајућу пресуду или решење о обустави поступка и преиначења те одлуке у осуђујућу пресуду.

Пошто став 1. прописује забрану поновног укидања и обавезу другостепеног суда да сам пресуди у истом предмету, а да је у члану 155. став 1. одређено да се одлуке доносе у већу, то реално постоји могућност да и без одржавања претреса дође до преиначења ослобађајуће пресуде или решења о обустави поступка у осуђујућу пресуду, у ком случају се мора дати такође право жалбе окривљеном.

О тој жалби као и о жалби из члана 154а став 5. одлучује друго веће другостепеног суда тзв. веће трећег степена које се образује годишњим распоредом послова. То веће о жалби против другостепене пресуде поступа у складу са одредбама које важе за поступак у другом степену.

5. Питање од 02.11.2016. године: Када је окривљени првосепеном пресудом правноснажно ослобођен одговорности за прекршај или је против њега поступак правноснажно обустављен поднесе жалбу на решење којим му је досуђена накнада трошкова тог поступка, да ли другостепени суд може одлуку о трошковима преиначити тако што ће окривљеном досудити износ мањи од оног у првостепеној одлуци тј. на штету окривљеног? (реч је о ситуацији када окривљеном припада накнада трошкова али је она неправилно досуђена у износу већем него што би требало, а окривљени се ипак жали, наравно у своју корист).

У смислу члана 99. Закона о прекршајима треба сходно применити одредбе члана 467. Законика о кривичном поступку које односе на одлучивање о жалби против решења и став 1. који гласи да суд испитује решење у оквиру основа, дела и правца побијања истакнутим у жалби. Дакле суд је обавезан да се креће у оквиру обима побијања који је истакнут у жалби. Правни лек треба по правилу да доведе до резултата сагласних интересу његовог подносиоца, па је логично да се другостепени суд приликом испитивања решења креће у правцу истакнутом у жалби и жалба не би требало да доведе до погоршања положаја жалиоца. У Закону о прекршајима није прописано, а у одредби члана 467. Законика о кривичном поступку нема одредбе која би суд обавезивала да се креће насупрот правца побијања.